

ikke de Penge værd, som det vilde koste. Det er altid et Spørgsmaal, man maa stille sig, naar man staar overfor en Reform, der koster mange Penge: Er Reformen af saa indgribende Betydning, at den er Pengene værd? Vi fandt, den ikke var Pengene værd. Dernæst har vi — det vil sige det store Flertal indenfor de Konservative — altid stillet os imod Indførelse af Nævninger. Ved Nævninger skal der jo ikke tilvejebringes en Modsætning imellem en Folkedom og Rettens Dom, Meningen med Indførelse af Nævninger er den, at i særlig alvorlige Sager, hvor det gælder en Medborgers Liv eller hans Velfærd, skal den faglige Dommer ikke alene selv være overbevist om vedkommendes henholdsvis Skyld eller Ikke-Skyld, men han skal ogsaa kunne gøre sin Doms Rigtighed indlysende for denne Kreds af Læggdommere. Det er Formaålet med Indførelsen af Nævninger, og Maålet er derfor slet ikke at have folkevalgte Nævninger. Maålet er at have en Kreds af Mænd, der er forstandige, der har et vidt Blik, er retsindige og uhildede, det vil sige Mænd, der har Evne til i saa vid Grad som muligt at frigøre sig for Øjeblikkets Stemninger eller for en Agitation, der meget let kan rejses gennem Pressens Virksomhed, saaledes at vedkommende i det Øjeblik, han eller hun skal afsige sin Kendelse, kan være upaavirket af saadanne Stemninger, og Kendelsen kan hvile paa Sagen selv. Det er Nævningernes Opgave, og Folkevalget er noget, der hænges paa. For saa vidt det kan forenes med Hovedkravet, kan det godt tages med, men ellers ikke. Medens jeg skal udtale min Anerkendelse af, at den højtærede Minister paa væsentlige Punkter har rettet sig efter den Overenskomst, der blev truffet her mellem de forskellige Partier for 1½ Aar siden, en Overenskomst, der ikke kom i Stand, uden at der fra adskillige af os blev udført et, jeg tør uden Beskedenhed sige, meget grundigt Arbejde, maa jeg beklage, at Ministeren ikke har fundet det rigtigt ogsaa paa dette Punkt at bøje sig for, hvad man da blev enig om, men atter har kastet det gamle Stridsspørgsmaal om Nævningers Udtagelse ind.

Naar vi fra vor Side, trods vor afvisende Stilling til Lovene af 1908 og 1909 og vor stærke Modstand mod Nævninger, gik med til paa redelig Vis at udføre vor Del af det Arbejde, der endte for 1½ Aar siden, var det, fordi der for det første aabnede sig Mulighed for at faa en Retsreform, hvorved Skavankerne efter vor Mening blev reduceret en hel Del, men ogsaa fordi vi selv-

følgelig maa erkende, at det er en Abnormitet, at vi har en eksisterende Lov om Rettens Pleje, der er vedtaget paa fuld lovlig Maade for 6 eller 7 Aar siden, men stadig ikke er traadt i Virksomhed. Denne Abnormitet kan blive saa stor, at man siger: Enten maa vi afskaffe denne Lov ved en ny Lov, eller ogsaa maa vi se at faa Sagen bragt til Ende. Nu kræver denne Gennemførelse en Række Tillægslove, om hvilke man i lang Tid ikke har kunnet blive enig. Men saa fremsatte den højtærede Justitsminister sidste Gang, vi havde Sagen for, Forslag om en Række Tillægslove, om hvilke jeg, som jeg den Gang sagde, paa min Gruppes Vegne maatte erkende, at de indeholdt væsentlige Forbedringer fremfor dem, der var fremsatte et Aar eller to i Forvejen. De var navnlig af en saadan Natur, at de kunde medføre en ret væsentlig Nedgang i Udgifterne, og der blev ikke skjult nogen Udgift. Der blev ikke skudt noget hen til senere, saaledes at der, naar vi havde vedtaget noget, siden kom en Efterregning. Man havde en Fornemmelse af, at Embedsmændene i Justitsministeriet havde taget Sagen meget grundigt op og gennemgaaet den i alle Enkelt-heder, saa at man, for saa vidt man overhovedet kan foretage paalidelige Beregninger, nogenlunde kunde se, hvad Resultatet vilde blive. Og det maatte erkendes, at det ikke var afskrækkende i økonomisk Henseende, selv om de økonomiske Krav til Staten var meget betydelige. Det bliver nu naturligvis en Opgave for Rigsdagen at afgøre, om Forholdene økonomisk set er saa gunstige, at vi bør skride til Retsreformens Gennemførelse. Jeg tilstaar, at jeg, saaledes som Sagen laa for 1½ Aar siden, var meget lidt tilfreds med, at Forholdene da artede sig saaledes, at man ikke den Gang fik den gennemført. Thi det er indlysende, at naar man med en økonomisk Byrde for Statskassen, der under normale Forhold maa siges at være overkommelig, kan gennemføre Anklageprincippet i den kriminelle Retspleje og den dermed i Forbindelse staaende Adskillelse mellem Domsmagten og Administrationen, bør man gøre det. Og er Domsmagten — og det er den jo — den tredje Statsmagt, bør den være saa vidt muligt uafhængig af Administrationen. Det vilde den ikke være efter Lovene af 1908 og 1909 for den nederste Instans' Vedkommende, men det vil den blive efter de her foreliggende Lovforslag.

Hvad de enkelte Lovforslag angaar, vil jeg ligesom tidligere udtale mig imod — og i saa Henseende indtog Venstre samme